

Cap. 6. Quæstio prima.

ubi, id est totam in toto, & totam in quælibet parte. Sed si, quia si per dytan-
tes confluerent ad punctum in instanti, dabitur motus in instanti (quod est
impossibile); si per illa confluerent & motum. Deum non maneret indivi-
sibile; sed solum punctum divideretur una pars ab alia. *Metaphysicæ.*

Quæ diximus de cæcitate apte Quantitatis permanentis &
incommensurabilium, cum proportione intelligenda sunt de cæcitate motus, atque per se per
commensurabilium ad tempus imaginarium. Nam sicut Quantitas permanens efficitur,
ut per Substantia mater non sint in eod loco, sed occupant diversum; ita motus efficitur,
ut partes alioq; non existant simul, sed tempus perit, ut partes Durationis si
necurrant simul, sed successivæ.

Art. 3.

Solutio arguæ contra propriam doctriam

Obj. 1. Essia, & effusio factus finitæ & absolutæ: Dextio per se ad totum
est absoluta; cæcitate ad totum est respectiva: quia in illa, non in ista consistit essia,
& effusio factus Quantitatis. Pro illi quæ cæcitate ad totum est per se ad aliud ex
trinsecum; & extensio non per se ad totum est per se ad se, & ad sui per se: quia
illa est relativa; hæc absoluta. Quæ illi, & eius prob. Illi est, quia licet extensio
aptæ ad totum, & eius effusio sit quæ absoluta, dicitur tamen transcendente
seu ad illi circumscripturam, seu ad cæcitate autem, tamen ad suum cum
secundarium; & cæcitate etiam respicit transcendente seum extrinsecum:
in se tamen extensio, quia eius effusio sunt absoluti.

2. Cæcitate ad totum in Quantitate est prior, quia cæcitate
ad totum: quia supponit ad illam: quia eius essia consistit in illa, non in se. Quæ
cæcitate ad totum est prior ex se per se, seu per se per se, non ex se per se. Dicitur, seu
suis distinctæ; de quibus nobis est sermo. Nam si sermo sit de re & dicitur. Quan-
titatis, inest consistere in utraque cæcitate, ad totum scilicet, & ad locum:
non vero distinctæ est cæcitate ad locum.

3. Si Substantia in se est extensa in Quantitate, et erit divi-
sibilis, non illa: sed hoc dici non potest, quia divisibilitas est proprietas Quantitatis:
quia Substantia non est ex se extensa, sed Quantitas. Quæ Substantia in Quantitate
est divisibilis in se, non in Physicæ. Tunc autem Physica est illa, quæ
fit

De 2.º Præto Quantitatis.

fit p contactum Physum unius corporis diuidentis aliud; hæc e proprietas
Quantitatis. Diuisio uo Metæ fit, qn pps unius accipiunt esse in diuersis
locis, & a Deo t ab Anto separante unam partem ab alia: & hæc conuenit
Subj, matibz demudatis Quantitate.

Ar. Si Subia ~~etiam~~ esset extensa qn Quantit, & fieret
figura in illa: hoc aut eij Phum, parit, figuram esse qntitatem rege result
entem ex trõe Quantitatis: qd Subia n est figura sine Quantitè. **¶** N
Ar, quia figura n resultat ex qumqz extrin, & trõe: sed ex trõe Quanti
tatis. Unde Subia in Quantitate erit trãta Subiecto, n uo Quantitati
ue, & figuratiue; hoc. n. tot accipit à Quantitate.

S. Accidens affertur Subiectum aij n reddit illud aptum ad
eius effum fratrem; ad reddit illud autr recipere talem effum; sicut alibi
reddit Subiectum autr alibi: **¶** Quantitas est accidens autr affertur Subi
am: qd n reddit illam aptam ad occupandum lum, d' reddit occupantem lo
cum autr. **¶** Accidens, qd e in Subto, n reddere illud aptum ad se ipsum, t
ad eius effum fratrem: posse tñ illud reddere aptum ad aliam suam distictam:
Sicut illud reddit hõem aptum ad intelligendum, uo trãs ad uolendum; & trãf
ficiunt autr Subiectum; & illud reddunt aptum ad aliam suam ultimam,
Uel ad intellectum, & uolitionem. Si trã se hæt Quantitas, quæ reddit Subia
aptam ad occupandum lum, & ad recipiendũ. Accidentia matris.

Indt. Fra, quæ reddit Subiectum aptum ad aliam suam, n
denotat Subiectum p se ipsam, s' p aliam, ad qm disponit; ut pit in illu, q reddit
hõem illum, & hõem illum: d' Quantitas reddit Subiectum occupans lum
per se ipsam: qd eius effus fratris e occupans lum autr. **¶** N Mi, quia
autr t occupat n fit p Quantitatem; s' p Vbi circumscriptiuum ipsius Qu
antitatis. Cum qd Quantitas diuinitu primari possit tali Vbi. (ut nos
docuit diuinitu Euch. Sacramentum, in quo sub Quantitate hostie ma
net Quantitas Christi Domini, qn occupet lum, & cõter sine Vbi
circumscriptiuo) sequitur, posse dari Quantitatem in Subiecto, quin ill
ad aij extendat, aut reddat occupans lum aij, sed s'm aptitudine.

Art. 4.º

Quo pacto extio per omnem ad totum coiat
enti corporeo?

Cap. 6. Quæstio prima

Notandum 1°, extensioem ad totum esse præsumptam, cõsentibus, di-
solis præsentor, q̄ hont p̄s corporeas. Notandum 2°, extensioem ad totum sumendu
pluribus, 1° p̄sibus seriatim unitis; Vg prima 2^a, hæc 3^a, &c. de d. 11. 2°
p̄ partibus unitis sine ornatu sent, 1° confusa; Vg si d. uniret singulas
p̄sibus, et ois singulis immediate. Alii p̄sibus,

Dico 1°. Extensio ad totum cum omni tribus p̄sibus Quantita-
ti: quia cum illius p̄s n̄ p̄nt cõnati in eod̄ t̄, n̄ p̄t una copulari oibz im-
mediate: p̄sibus aliorũ extensio p̄nt cõnata unita oibz, quia illis non re-
pugnat esse indivisibilibus; et unũ de confusis, nisi a Deo teneant.

Dico 2°. Extensio omnium ad totum p̄sibus seriatim unitis n̄
est de essentia Quantitatis, nec alterius entis hentis partes. P̄sibus 1°
essentia cuiusq̄ est immutabilis: sed d. p̄t mutare omnem p̄m unitatis confu-
sando illas: q̄ talis ordo partium n̄ est de essentia aliusq̄ entis corporei.

Dico 3°. Extensio ad totum p̄sibus quomodo unitis est de es-
sentia Quantitatis, & cuiusq̄ entis matris habentis p̄sibus. P̄sibus, quia q̄q̄ con-
ponit ex p̄sibus, illas includit in sua essentia; Vg m̄a. s̄ra, unio in cor-
po Phys: q̄ s̄ra p̄sibus integrantes erunt de essentia comp̄i integralis. Confu-
satum non est p̄sibus divisum, sed unitas per aliquam unionem: Un licet d. illas
p̄nt confundi, n̄ p̄nt tamen illas auferre manente toto, & consequenter
sunt de illas essentia.

Dico 4°. Extensio ad totum quomodo sumpta n̄ est de essentia rei
cuius frater, & in cuius exercitio: s̄ radicali, & in cuius signato. P̄sibus pars, q̄
aliqua res cuius matris componit frater ex p̄sibus integralibus, si illas p̄sibus cõnt
cõnt, & singulas: in cõnt, q̄ n̄ dant nulla p̄sibus cõnt eiusd̄ rei, s̄ hent d̄s̄s̄s̄.
non singlas, quia n̄t frater est de essentia rei cuius: q̄ illas p̄sibus n̄t de essentia
rei communis. P̄sibus a pars, quia illud componit ex p̄sibus unitate, & in cuius
signato, q̄ p̄nt in singlas n̄ sua illas regit: s̄ Quantitas cuius p̄nt
in singlas n̄ sua regit p̄sibus: q̄ in cõnt illas regit unitate.

Adde in, Quantitatem cõm contractam componit d̄s̄s̄s̄ ex p̄sibus
p̄sibus, q̄ componit d̄s̄s̄s̄ singlas. Quia abstractivus in cõnt, n̄ cõnt p̄sibus
cõnt p̄sibus frater, s̄ radicali, & est postulans compositionem frater in sin-
glas. Inferes: q̄ Quantitas in cõnt, & eius contras abivus erit frater
simplex; & cõnter Quantitas singlas, in q̄, cuius includit essentialiter,
erunt

De 2.º Præto Quantitatis.

erunt entia simplicia, & n̄ comp̄a ex p̄tib. Op̄ lone, Quantitatem in cōi, & h̄i
cōitum & binum cōi, frate simplicem, & unitate, seu originali comp̄um: & rōi
h̄uius unitatis comp̄ionis Quantit̄ singtes. It̄ frate comp̄a ex part̄ibus.

Quæstio 2^a

De Speciebus Quantitatis.

Art. 1°

Requir̄ Quantit̄ discretā ab hoc Præto.

Quantitas in cōi dividit̄ in continuam, & discretam: discretam est illa, cuius p̄s
nullo cōi t̄o copulata: Dividit̄ in numerum, & ordinem. Numerus in binarium,
ternarium, &c. De q̄ q̄rit̄ & sint Sp̄s Quantitatis discretæ. Op̄ neg.
Pr̄ 1°, quia Quantit̄ discretā h̄ est ens p̄se: q̄ n̄ est Species Quantitatis discretæ.
Pr̄ 2°, quia ex multis entib; n̄ fit unum p̄se, nisi mediante aliqua unione p̄se:
sed hæc unio nondã in Quantit̄ discretā, ut constat ex eius definitione: ergo
non est ens p̄se.

Pr̄ 2°, ex multis entib; comp̄tis n̄ fit unum p̄se: sed nu
merus constat multis entib; comp̄tis; & ternarius constat tribus lineis, vel
superficiebus, q̄ sunt entia comp̄ta: q̄ non est unum p̄se. Dicit̄: lineam n̄ com
ponere ternarium, q̄tenus est comp̄ta, sed incompleta. Sed q̄, q̄ est incom
pletum ordinari estialiter ad completum: linea n̄ ordinari estialiter ad ternarium:
etideo respectu illius non est ens incompletum.

Pr̄ 3°. Linea q̄tenus indivisibilis est incompleta, & ordinatur
ad componendam superficiem: q̄ est ordinari ad componendum ternarium. De q̄
cōi, quia linea non ordinari ex n̄a sua ad faciendum unum p̄se cum quocunq;
ente, sed cum Quantit̄ p̄sente: nam unum p̄se n̄ fit ex q̄q̄nt̄ entibus in
comp̄tis; aliq̄ fieret ex duob; fr̄is: sed fit ex entibus incompletis, & ad in
compositum ordinari ad talem compositionem.

Pr̄ 3° de n̄, quia numerus n̄ est ens p̄se: q̄ nec Prætole.
Probo. Axī, q̄ n̄ d̄ assiat̄ includit ordinem, q̄ est ens rōis; nam unitas,
q̄ concipit̄ prima, poterat concipi & q̄ n̄ est ens rōis, saltem inadæquate. Pr̄
4.º de oratione, quia in illa est rōis sonus, & motus, per quem sonus d̄mit̄
vel

Cap. 6. Quæstio Secunda.

vel continuitas motus, & duratio continuitis, & ordo syllabarum, & signi-
ficatio: id nihil horum est spēs Quantitatis discretæ: nam sonus est quilibet; quo-
tus est ordinis incompletum; continuitas, & duratio non pertinent ad Quantitatem discre-
tam; sed ad continuam successivam; ordo syllabarum, & significatio sunt veluti res
pendentes ex huiusmodi impise: quod oratio non est spēs Continuitatis.

Quæ Philosophus numerat omnem, et numerum in spēs Quan-
titatis, legit de Quantitate: cuius sumpta, prout est cuius ad Præsentalem, et non Præ-
ntalem. Et in eodem libro dicit, omnem Mensurari, id est Metaphorice, qua
quædam dicimus; omnem est breuem, & longam vocem temporis, quod insinuat in prolati-
one sonus; unum tempus est, quod proprie mensuratur, non vero oratio.

Art. 29

De Spēbus Quantitatis continua.

Quantitas continua est illa, cuius spēs est aliquo modo copulans. Dividitur in partem
manentem, & successivam. Permanens in magnitudinem, et non magnitudinem; mag-
nitude in lineam, superficiem, et corpus. Non magnitudo in tum, et pondus. Quan-
titas successiva dividitur in tempus, et motum: atque in spirituales, et corporales. De his
omnibus quæritur: sint ut spēs Quantitatis Præsentalis?

Dico 1. Locus non est vera spēs Quantitatis Præsentalis. Præterea in lo-
ca tria regionem, primum spatium, quod replet corpus locatum: hoc non est ratio; ac præter
hoc spēs Quantitatis. Secundum est superficies ambiens corpus locatum; quod non est spēs
Quantitatis, quia non operatur eius effectum fratem; cum non extendat corpus, sed supponat illi
sine extensionem. Primum est præter corpus in loco; et hoc constituit Præsentem. Præter, quia
eius effectus frater est reddere rem præsentem loco, non vero extensam. Licet ut aliquæ præ-
sentia sint extensa, quales sunt corpora, quæ faciunt rem præsentem loco extensa; non
habent hoc ex suo genere, seu quatenus præsentia sunt, sed quatenus sunt
præsentia rei corporalis.

Dico 2. Pondus non est spēs Quantitatis. Præterea pondus
nihil aliud est, quam gravitas impellens corpus deorsum: id est gravitas est qualitas
productiva impulsus deorsum: quod non est Quantitas. 2. Momento eadem quan-
titate, idem corpus modo sit gravius, modo levius: quod pondus non est Quantitas.
Unde

Deo. Præto Quantitatis.

Un. Autem si ea propria, & ex aliorum in^o numeravit tum, & pondus in se
 est Quantis. Si tunc quæ dicitur, Quantem, & levitatem esse proprietas Quantitatis,
 non legitur rigorose, sed quæ agit gravitas in maiori Quantitate, videtur, magis
 gravitate, quam in minori, quod non habent reliqua Accidentia: nam calor ut duo
 in calefacit in Quantitate palmari, quam in cubitali.

Dico 3°. Probabile est, motum, & tempus esse veras species
 Quantis. Ut intelligatur, nota, in motu reperiri quinque. Primum est passiva
 facta ab agente, quod est Actio: 2° receptio facta in subiecto, quod est Passio: tertium in
 fluxus, seu in fieri, seu in esse imperfecto, quod reducit ad Præsentem talis facta
 facta. Quartum continuas partium ipsius facta, ita ut una fluat post aliam,
 & non simul. Quintum est duratio, seu tempus, quo talis continuas mensuratur.
 Quæ duo Verum sint species Quantitatis in Metaphysica examinandum est.
 Nunc autem breviter probatur.

Hæc sunt motus, & tempus ad extendendas res successivas (Vt
 ad extendendum altum, quod producit calor), sicut se habent linea, superficies, & corpus ad
 extendendas res emanentes, Vt tubum mâlem: sed linea, superficies, & corpus sunt
 species Quantis Præsentis: quod etiam motus, & tempus. Probo 1° hæc; sicut quæ lineam,
 superficiem, & corpus ita extenduntur per subiecta ad tum, ut possunt esse in distinctis partibus
 loci occupativæ; sic et motus, & tempus ita extenduntur per subiecta successivè per
 omnem ad spatium, & tempus successivum imaginarium, ut possunt fieri in distinctis
 eorum partibus; atque ad hoc non solum, sed successivè: quod ita se habent motus, & tempus ad
 res successivas, sicut linea, superficies, & corpus ad emanentes.

Dico 4°. Linea, superficies, & corpus sunt veræ species Quantis.
 Pro, quæ essentia Quantitatis est extensio aptata ad locum: sed tam linea, quam super-
 ficies, quam corpus habent hanc extensioem: quod sunt species Quantis. Pro 2° hæc; quæ linea est
 extensio in longitudinem cum negatione latitudinis, & profunditatis; superficies in lati-
 tudinem cum negatione profunditatis; corpus in triam dimensionem longitudinis, latitudi-
 nis, & profunditatis: quod sunt veræ species Quantis.

Ex his colligitur quomodo sit quæ summum Quantis: videlicet, in
 talis continua in se, si admittat motus, & tempus: si vero non admittat, quæ Quantis
 emanens, prout abstracta à linea, superficie, & corpore.

Art. 39.

Difficulus arguatur quæ quartam Deum.

Not.

+ & longitudinem

Cap. 6. Quæstio secundæ.

Notandum prius, lineam, & superficiem sumi dupliciter: 1° prout se dividit in partes (est linea quoad latitudinem, seu longitudinem, superficies in latitudinem) et ita se contra completam, & præteritas. Altero modo prout se indivisibiles (est linea quoad latitudinem, & profunditatem, superficies quoad profunditatem) et ita se contra incompletam, & omnino ad constitutionem entis completam; nimirum linea ordinatur ad constitutionem superficiem, & utraq; ad constitutionem corporis, cuius se per partes cognoscuntur partes materiales. Atq; ita consideratos non se contra præteritas.

Hij possent.

Obj^o Linea, & superficies sunt entia in completa: quod non se per partes præteritas, quia nullum eorum unum ordinatur ad compositionem alterius: quod linea, & superficies ordinatur ad compositionem corporis: quod se contra incompletam. Quod lineam, & superficiem prout sunt dividit in partes esse contra completam, & ordinatur ad compositionem, prout non se indivisibiles esse entia incompleta, & ordinata ad compositionem. Prout cum non se indivisibile, & in completa: et sic non potest esse species Quantitatis.

2° In aliqua parte precipant in se aliquod genus, se sit non una respectat ad essentiam alterius: sed linea spectat ad essentiam superficiem, & utraq; ad essentiam corporis: quod non se sit non, nec species ab illo distat. Maiori certa, quod omnes species immediate dividentes quod se sit natura, species non essentia se sit priora toto. Quod nota est de illis, arando, lineam, & superficiem esse species Quantitatis, & se sit natura, & tenentur indivisibiles se; & non genus indivisibiles: & quatenus se dividit in partes non componunt se primo fratre, sed quatenus indivisibiles, & mater. In linea seu longitudinem non includit per se in superficie fratre sumpta; neq; utraq; in corpore fratre sumpta; licet non componant et quatenus indivisibiles, & non est se primo, sed quatenus indivisibiles, in quatenus componunt, non parat a longitudine lineæ, & a latitudine superficiem.

3° Tres dimensiones non aliud se in longitudine dicitur non considerat: quod sola linea est species Quantitatis. Prout Aristoteles, quod superficies solum requirit longitudinem versus duas partes; corpus versus tres, et omnes & lineas motuum: quod sola linea est species Quantitatis. Quod nota est de tenentur linea multiplicanti in infinitum versus omnem partem non efficiat aliqd latum, nisi in partem partes superficiem; nec efficiat aliqd profundum, nisi in partem partes corporis. Neq; linea commensurata ad æquata partem aut quod: sed de his dimensionibus motuum & lineas, quod in omnem partem dantur lineas.

De 2° Præto Quantitatis.

linea. **S. 4°** Nullum quod præ denominatur de suis speciebus; sed Quantitas præ denominatione de linea, superficie & corpore: quod si de eius speciebus. Præterea, quod quæ contra præ denominationem de abstractis præ denominationibus: sed lineæ, duplices, et præ Judiciali dicitur quæ, et extenta: quod dicitur in univoco præ de illis in abstracto, et denominatione. Quod, quantum ad extentum, et illa contra præ denominationem de speciebus, imo et de quæ summo Quantitas, cum referant ad lignitatem, et præteritatem, scilicet divisibilitatem, et mensurabilitatem. Unde illa oppositio de eadem venit, atque hæc lineæ est divisibilis, mensurabilis, et cetera. Si vero illa præ contra referant ad similitudinem Quantitatis; tunc præ de abstractis, et concretis: et tunc idem est dicere lineæ est quantitas, atque lineatum est quantum; quæ prædictio est essentialis, et quæ de suis speciebus, præ denominatione.

Quæstio 3^a

De attributis Quantitatis.

Art. 1°

Idem æque, et inæque sit proprium Quantitatis.

Trias alia Quantitatis; primum, si habere præteritatem: cum tot, si soli; quæ cum etiam subest. Quod si suscipere magis, et minus: cum tot, cum, et cum subest. Suscipere autem magis, et minus est intensio, et remissio; cum plures, vel pauciores partes Qualitatis. Ut caloris, vel frigoris, incipiunt, et cetera. Quod est ut in Quantitatem res dicantur æque, et inæque. Et est proprium quarto modo, si unum arithmetice possit, si quædam album: et pro æque, et inæque, propria, et ut videtur Quantitatis se, si ratione alterius.

Datur in duplici æquitate, vel inæquitate; altera propria, quæ reperitur in Quantitate; altera impropria, quæ duo radii dicitur æqualia in perfectio essentiali, vel accidentali; et quæ divina præteritatem dicitur æque. A qualitate propria, dum datur proprie in duas Quantitates eiusdem speciei, ut in duas lineas, et superficies; quæ sola habent præteritatem commensurabilem. Duo motus, si duo tempora corporalia, et spualia, sicut dicitur motus, et unum fratrum; quæ habent eundem motum exteriorem. Quod dicitur motum commensuratum temporis et eius; in loquendo est de propria æquitate, et inæquitate de mensura cognitionis, quæ longum ex longo motu colligit longum tempus, et contra.

Dij.

Cap. sextum. Quæstio tertia.

Obj. 1. *Inæqualitas* & *cōit* sp̄ibz *Quantitatis*: q̄o neque illarum
indiv. P̄. *fraç*, q̄a eij sp̄i sub eod̄ q̄ie s̄t *æq̄litas*: q̄o n̄ *æq̄litas*. Op̄. *æq̄litem*, s̄ina
æq̄litem p̄prie vocari. *æq̄litas* *æq̄litas* sp̄i: n̄ uī ind̄ *divas* sp̄is. *P̄ta* illa ind̄
æq̄litas est in p̄t̄e q̄m vocamus *improprie*; nam *p̄prie* est *æq̄litas*, *q̄m* *æq̄litas* e
commensurabilis; *æq̄litas* vocite reperit̄ in *indivis*; *signate* uō in sp̄ibz *cōibz*.

2. *Quantitas* in cōi n̄ hēt aliq̄d, cui sit *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas*: q̄o hęc
p̄prietat̄ n̄ illi cōit. Op̄. *cōit* *signate*, n̄ *occurre* etc. C. Si D̄ crearet unam tm *Quan*
tatem, n̄ esset *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas* alteri. Quid si crearet unam *infita* *extensam*, etiam
n̄ eēt *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas*: q̄o hęc p̄prietat̄ n̄ cōit omni *Quantitati*. Op̄. si una tm *dan*
æq̄litas, eēt in p̄t̄e *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas* alteri *possibile*. Et, si cōit *infita*, eēt *æq̄litas*
alteri *infita*, q̄m *D̄us* pot̄ *creare*. Quando enim d̄. *infita* n̄ posse *mensurari*,
æq̄litas *infita*, n̄ uōso q̄ aliud *infita*.

Ad. Si D̄ relinjt̄ *duas* *Subias* *cubitalis* in eod̄ to s̄n *Quantit̄*,
erunt *æq̄litas* in se, & *inæq̄litas* abis *maioribz*, t̄ *minoribz*: q̄o hęc a *litt̄im* non e *solus*
Quantit̄. Anz̄ *probat̄*, q̄a *Subia* manerent *extensa* in eod̄ *loco*. Op̄. N̄ *Subia*, et
eius *plac̄m*. Nō est, q̄ cum *Subia* n̄ hēt ex se *partes* *replectivas* *loco*, nec *capa*
est *æq̄litas*, & *commensurativ̄*; ideo nec est *mensurabilis*, nec *p̄prie* *æq̄litas*, nisi in
tionē *Quantitatis*.

S. *Pondera* d̄r *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas*, et n̄ n̄ s̄t *Quantit̄*: q̄o cōit
abis. Op̄. *pondera* d̄r *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas* *improprie*, & *Metaphorice* vōi *granitatis* *decor*
suā *impellentis*.

Art. 29

Quid sit æqualitas & inæqualitas?

P̄ta ad *æq̄litem*, & *inæq̄litem* *fundalis* e *ista* *Quantitas*: *fract̄* uē est n̄ *repu*
ntia ad *hendam* *actualem* *æq̄litem*, t̄ *inæq̄litem*. *Actus* consistit in *relat̄e*, q̄
fundat̄ in *autē* ad *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas* *quum* *extensarum*. P̄. q̄a d̄, q̄ consistit
in *mutua* *duorū* *hūidine* n̄ *transcendentē*, e *relatio*. P̄. *æq̄litas* et *inæq̄litas* *dan*
t̄ *in* *Quantit̄*, q̄um *neutra* *respiciat* *aliā* *transcendentē* *æq̄litas*: q̄o s̄t *relatio* *æq̄litas*.
Quantit̄ s̄t *rat̄es*, an̄ *rat̄es*?

Dico 1. *Relat̄es* *æq̄litas*, t̄ *inæq̄litas* in *Quantit̄* *pon*
nunt̄ *rat̄es*. P̄. q̄a hēt *oīa* *requisita*, ut *consideranti* *jebit̄*. *Nota* uē,
relat̄es *æq̄litas* *fundari* in *autē* *commensuratiōe* *quum* *integrantium* *p̄ se* *ex*
temporū: *relat̄es* uō *inæq̄litas* *fundari* in *commensuratiōe* *inæq̄litas*
earum

De 3° Prænto Relationis.

carum d' gium. Nam idco dua Quantit' d'ni specie æqles, s' in æqles, qa ad ægte, s' in ægte commensurati. Nota dein, hanc rel' dantur in Quantit' totales; n' uo ind p'q linea Uq; s' rã h' exiant, et rã h' distinguant; qa n' s' qdam totas. Sed de h' q' a' ubi agendum est.

Dico 2°. Rel'ões æq'let, s' in æq'let in Quantit' successiuas d' rōis. Pr' q' duo tempora, s' motu quãdiu fiunt; h'c æq'let, s' in æq'let, sed indiffere atq' ad æq'letatem, s' in æq'letatem: postquam fiunt, iam n' exiunt; q' n' possunt hinc rel'õem rãtem, ad rōis 2° quia rel'ões q' denotat inmiatã totum s'ubtum, negrit illius exiam: s' motu n' existatq' s' it æq'let alteri; atq' n' e' successiuas; q' n' h'et rel'õem rãtem. Quamuis in motu, s' t'pora sunt rãtia, et rãtia dista; n' h'et s' it rãtia cõia; qa n' existunt tota simul, sed per partes.

Dico 3°. Rel'ões æq'let n' e' cad' cum rel'õem cõia, ut Rel'ões in rãtia s'pecifica; et rel'ões in æq'let n' e' cad' cum rel'õem d'ria; q' s' rōis cõia Præntis. Pr' 1° quia si æq'let e' s' it s' p' fa, numq' duo linea, aut dua superficies possunt e' in æq' let, q' n' d' r'unt specie. 2° Non b' assignat' hoc alitum per d'ijunctioem, qa impossib' h'et, duos Quantit' eiusd' sp'ei n' h'et cõiam in sp'ei, et duas d'ria s'pecifica h'ere differentiam. 3° Nec n' d'icere æq'let, s' in æq'let s'm Quantit'; siq' in quous Prænto individua conveniunt e' p'ia in sp'ei, et p'ia d'riunt sub uno Genere.

Unde rejicit' opio illois, q' dicunt rel'õem cõia in sp'ei, uocari in s'ubia d'riem in Qualitate s' it e' u' d' m, in Quantit' æq'letem; et rel'õem d'is cõia in sp'ei uocari in s'ubia d'riam, in Qualit' d'is d'ilem; in Quantit' in æq'letatem. In re liquis u' Præntis retinere cõem n'õem cõia, et d'ria. Nam ea conveniunt, s' d'ria e' essentialibz, q' dant in rebz cuiusq' Præntis, oriunt' talis q'rietes d'ria: ipse u' q'rietis n' sunt ipsa cõia, s' d'ria essentialis.

Caput septimum.

De Relatione.

Tra' h'et partes, in 1° e' adit' d' h'us d' f'õem Rel'ões ab Antiq' traditam; in secunda ponit suam hoc m'õ, Rel'a s' t' ea, g'rum esse et e' s' q' est ad aliquid aliquo m'õ se habere. In 3° ponit g'ng'z altã Rel'atõem; de q' q' d' r'õem 2°, art. 3°.

Quæstio I^a

De.

De Nā, et essia Relatois.

Arts?

Q¹ Quis Relationes reales?

Relatio est rōis, seu ordinatio, seu tenditā unius ad aliud. Quare hūc rōis dicitur in rebus an oporem illis, et cōter sit rōis; an dicitur per se, et cōter sit rōis? Q² nō potest rōis rōis, s^{ed} est rōis. P^{ro} 1°, q^{uod} denominatio rōis, p^{er}uenit a s^{ua} rōis, sicut p^{er}uenit a s^{ua} rōis; s^{ed} an oporem illis dicitur in rebus creatis aliquas denominationes rōis p^{er}uenit ad extrinsecum; ut ai p^{ro}xim; sicut dicitur: q^{uod} p^{er}uenit a s^{ua} rōis rōis. P^{ro} 2° Cōm, q^{uod} s^{ua} rōis absoluta nō potest esse effim rōis rōis; q^{uod} nō est p^{er}uenit a s^{ua} rōis nisi ad absolutum. Cōf, q^{uod} tales denominationes in uariatione s^{ua} absolute: q^{uod} nō p^{ro}ximunt a s^{ua} rōis. An potest, q^{uod} p^{ro}ximunt ad albedine in subiecto, amittitur rōis s^{ua} rōis, si tollat albedine ex alio s^{ua} rōis.

Q² S^{ua} rōis reales agunt p^{er}uenit a rōis: s^{ed} dicitur a s^{ua} rōis, et agit p^{er} se de rebus; q^{uod} rōis rōis rōis rōis. 3° In Deo dicitur rōis rōis, q^{uod} s^{ua} rōis persona constituitur, et dicitur q^{uod} Cut s^{ua} rōis dicitur: q^{uod} et dicitur et in creatis. P^{ro} 1° Cōm, q^{uod} in creatis rōis rōis rōis illis, q^{uod} p^{ro}ximunt in Deo rōis rōis rōis. U^o denominatio Patris, et Filij. Cum hoc sit discriminē; nam rōis rōis s^{ua} rōis, q^{uod} constituitur personas dicitur; rōis rōis in creatis s^{ua} rōis, q^{uod} adueniunt subitū in suo cōstitutis: et sequuntur nām rōis in harendo subitū, q^{uod} referunt, et q^{uod} dicitur in hā s^{ua} rōis; sicut illa informant.

Obj. 1°. Relatio est comparatio unius ad alterum: s^{ed} comparatio est rōis rōis; q^{uod} an illud nō dicitur rōis. P^{ro}, rōis rōis rōis rōis, q^{uod} comparatio p^{ro}ximunt, hāc nō est comparatio unius ad alterum: nō est ad alterum, q^{uod} est ad alterum illud. s^{ed} hāc bitudine fratrem s^{ua} rōis, q^{uod} dicitur an illud ab una re ad aliam. Sicut, nō est comparatio mater, nō est rōis; s^{ed} fratres rōis.

Q² Omnes denominationes rōis rōis rōis rōis rōis. P^{ro} 1° An q^{uod} duo quanta eiusdem magnitudinis subtrahantur, et alia s^{ua} rōis, s^{ed} equalia; et duo alba et sunt s^{ua} rōis: q^{uod} nō est rōis alia s^{ua} rōis rōis ad saluandas denominationes rōis rōis, et rōis rōis. P^{ro} 2° An. Approb. dicitur q^{uod} An. Sunt

De 3o. Proximo Relationis.

Et aq̄lia, & sita mate, & fundata. Cuius, frater ego Arij. Nam fratres
unt aq̄lia, & sita p̄ roles.

3o. Esse visum, & esse amatum, eē dextrum, & sinistrum,
& sita denominationes sita relia. Et dextrum a fr̄ ablutis; nimirum ab actu
videndi & amandi, & c. q̄ et alia denotat huiusmō desumunt a fr̄ ablutis.
Q̄ Nelli, q̄ illa denotat desumunt proxime, & frate n̄ relatiōis rationis, que
fundant in re visa, & amata, & a re, q̄ manet a dextris, & sinistris; ab ai n̄
videndi, & amandi, & a re se applicante ad dextram, & ad sinistram n̄ desumunt
nisi remote, & materialiter.

4o. Ita ratio n̄ aduenit subie in mutatione ipsius subti, ut pa
tet: Et relatiō aduenit subto, in illius mutatione; q̄ n̄ est fr̄ relatiō. Et Minor tūm
ca p̄ho tum q̄ si unum tū album existat, nulli dicitur esse; si aliud producat, tūm
dicitur in nulla sui mutatione. Q̄ Nelliorem, & eius probationem; q̄ tū
subtum n̄ muti ab extrinseco, muti tū ab intrinseco, per substantiam Relatiōis,
q̄ in illo resultat ex positione termini. Et latig in Metaphysica.

Et latig rate n̄ inigit esse in mundo in cā effiua: Et de
nominatiōe relatiua consurgit in res sine causa effiua; q̄ n̄ querit a fr̄ relia.
Q̄ Nelli; subto in cā effiua relatiōis; ut item ostendit in Metā.

Art. 2o

Quenam sint Relatiōes Præntales?

Relatiō in communi dicitur in Relatiōem ratem q̄ dat a parte rei; & in Relatiōem
rois, que dat per illum. Et dicitur in Relatiōem, seu Relata, s̄m eē, & s̄m dicit. Re
lata s̄m eē sunt, que per suam essentiam oriuntur ad aliud; ut mā ad fr̄am; unū
s̄m eē ad aliud. S̄m dicitur, q̄ p̄ oriuntur ad aliud, & explicantur; nullam
tū hōnt hūdicā intrinsecam ad aliud; est in se abtuta; in mō tū explican
di videtur Relata; ut ala q̄ d̄ a lati ala; & caput capitati caput.

3o Relatiōes s̄m esse diuiduntur in Transcendentales, & Prænt
tales: unū q̄ dat duplex discrimen; alterum ex parte tūi, alterum ex parte
subti. Nam Præntales respiciunt aliud ut purum tūm, imo sunt ipse s̄m
dicitur ad illum in nulla dependia essenti, ut unum s̄m eē respicit aliud. Transcen
dentes uō respiciunt aliud, & ut cām, & uōe alius munitis p̄ standi, uel
recipiendi

Cap. septimum. Quæstio prima

recipiendi; ut crea Deum; p[ro]p[ri]a obtum. Deu[us] Præntalia adueniunt aucta
liter sub[ie]ctis, q[ui] denoiant, & illas supponunt; ut similitudo lapidem. Transcenden
tia includunt essentialit[er] in sub[ie]ctis, q[ui] referunt; imo sunt ipsa res relat[iv]a, ut mi
quæ erit ad fr[atr]em. Vn[de] in Transcendentib[us] Relatum[us] distinguit a Relat[iv]o. Dicitur
aut[em] Transcendentia, q[ui]a o[mn]ia res gr[ati]a transcendent. His positis sit

1° q[ui]a Præntale dicitur esse rate n[on] rationis. 2° quia non possunt coire Uni
uocè cum rel[ati]oib[us] rati[on]ib[us]. 3° Relata s[unt] dici et n[on] ponunt in hoc Prænto.
4° q[ui]a s[unt] res abstracta; & s[ol]o explicari per orin[em] ad aliud adiuu[m] relatiuis.

Oppones. Ideo Relata s[unt] dici explicari mutuo, quia
mutuo se respiciunt; q[ui]a p[ro]p[ri]e in illis h[ab]ere mutuum uim, q[ui]m explicari. Re
si hæc Relata sumant[ur] s[unt] Relat[iv]oem, quam inuoluunt, esse Relata s[unt] esse: Uta
u[er]o Relat[iv]o, q[ui]m inuolunt, aliq[ui]d erit rati[on]is, aliquando rati[on]is, & Præntalis. Si
u[er]o sumant[ur] ut s[ol]et fieri, quaten[us] dicunt de facti abstractum, & connotant Re
lat[iv]oem; tunc p[er]tinent ad Præntum abstracti. Et ut magis pateat

Quæritur & Relata s[unt] dici h[ab]eant annexam rel[ati]oem salte
rati[on]is; uel aut[em], & quoad eor[um] i[us]ta. 1° p[ro]p[ri]e, quia nullum ens abstractum, q[ui]d nec
facit, nec fundat[ur] p[er]tinet ad aliud, explicari & illud n[on] rati[on]is: s[ed] ab aliis n[on] rati[on]is
explicari & ab aliis: q[ui]o t[ame]n aliquid rati[on]is ad illud. Si t[ame]n p[ro]p[ri]a altius Dei
ideo cogit[ur], & ex p[ar]te per orin[em] ad creat[ur]as, q[ui]a t[ame]n det[er]minat uim ad illas
produendas. Præntum t[ame]n Relata s[unt] dici a Relatis s[unt] esse, q[ui]a hæc p[ro]p[ri]a
rati[on]is, & facti s[unt] q[ui]ant Relat[iv]oem, & denotant sub[ie]ctum abstractum: Relata u[er]o
s[unt] dici s[unt] q[ui]ant fr[atr]aliter rem abstractam & denotant Relat[iv]oem: q[ui]a ponit in hoc
Prænto quando fuerit rati[on]is.

2° q[ui]a Relata s[unt] esse, seu Relat[iv]oem Præntes n[on] ponunt
s[unt] in hoc Prænto. 1° q[ui]a simpliciter s[unt] res abstracta; q[ui]dam n[on] s[unt] sub[ie]ctis;
ut q[ui]a, & fr[atr]e; q[ui]dam Accid[ent]ia; ut p[ro]p[ri]a, & s[unt] illis; q[ui]dam Comple[ta]; q[ui]dam
incomple[ta]; ut patet in q[ui]d cap[itu]lo: q[ui]o n[on] s[unt] Relat[iv]oem. Con[tra], q[ui]a Relat[iv]oem
Præntales s[unt] Accid[ent]ia sub[ie]ctis, q[ui] denoiant; Præntes u[er]o s[unt] illor[um] essentia.

3° q[ui]a In hoc Prænto ponunt[ur] o[mn]es s[ol]e Relat[iv]oem
rati[on]is s[unt] esse; q[ui] s[ol]e dicitur Præntales. 1° a partium numero[rum]; q[ui]a relique
o[mn]es excludunt[ur], hæc s[unt] o[mn]ia req[ui]sita, ut ponant[ur]; q[ui]o etc.

Art. 3°
Quanam sit essentia Relat[iv]oem Præntalium?

Re.

De 3°. Praesentis Relationis.

Relatiōis definitur Artes. Caste ad aliquid, quum esse id est ei, quod ad aliquid aliq. nō se hēre. Id est, Relatiō ē cas, cuius totum ēē est aliud respicere. Lo- co quō ponit, eius itaq. Praesentale: q. qd. respiciunt Relatiōis dicitur, et reliqua nō Praesentales. Relatiōa ponuntur lo. dicitur, et respiciunt alia Praesentia; quorum essia potiq. ē in se. Et in subto, qm ad trūm, qd est rāo distina Relatiōis. Un' illud effus fratris ē resurre subto, in qd, ad trūm, in qm tendit. Defiō nō ē essia huius, qā grā summa nō pōunt hēre unum genus, dicitur: est tamen bona quia constat ex ijs, q. se hēnt tamqm huius, dicitur.

Obj. 1°. Totum ē Relatiō Trāntaliū ē respic. aliud: q. Et illis cōit defiō. P^o Art. qā mā prima nōt aliud ē qm pura pōā ad frām, qm respicit. P^o dicit Art. Totum ē Relatiō Trāntaliū ē respic. aliud tamqm purum trūm, Nōtū; tamqm cām, a q. dependat, concedo Art. Praesentia Relatiō Trāntia hēnt pōtiam essiam absolutam: et si sunt in subto, hēnt suum effus fratrem in illo! Relatiō in Praesentali nullum ēē, nec ē frām frālem hēnt, nisi respicere trūm: cuius tantū essiam nō ingredi, sicut Trāntali.

2°. Relatiō ē id, q. alijs referunt: qō ipsa nō refer. Et subto in q. est: dicitur nō hēre, essiam Relatiōis ēē respicere aliud. P^o, Relatiōem referre ut q. in aū signato, qā ē frām mediante q. subto referri ut q. et in aū cōtrito; hoc. n. ē effus fratris Relatiōis. Et deo Relatiōem significat id, qd aū referunt refer: Relatiōem uō id, qd ē aptum, ut q. ferat: Relatiō autem significat frām, q. qm subto referri. Sicut albi significat frām, q. qm subto est album.

3°. Omne Accidens intrinsecum inheret in subto: Relatiō est Accidens intrinsecum: qō inheret subto; qō totum illig esse nō est ad aliud, sed in alio. P^o, totum ēē Relatiōis nō totū sū rōm in 1, sed et sū rōm in 1, quāsi in illa admittit ēē in subto, in q. inheret inheret, et quod denotat ut Accidens rate: sicut cum hoc sit cōi oibz Accidens, dicitur, totum ēē Relatiōis ēē ad aliud, qā hoc hēnt q. tenet Relatiōis est, nō uō q. tenet Accidens. Et ideo iō distina Relatiōis est ad aliud.

Art. 4°
Quae requirunt ad Relatiōem Praesentalem?

Responsum, in primis requirunt quatuor; scilicet certum, secundum rem, secundum proprium

Cap. 7. Quæstio Secunda.

proxim, & sūm. Exprim, qd ubi dicitur a Relā; & aliquando est
 Subia, aliqñ Accidens. Fundum remū est cā, ut exprim referat; O
 Q. Duae q̄tēz s̄ cā s̄titudinis inī duo corpora. Aliqñ distinguit ab ex
 terno, ut albō a Socrē: aliqñ n̄ distinguit, ut Subia filij, qua est fun
 dum, & sūm filiationis. Relāi cōter idēficat cum p̄ndō remi; ut
 s̄tudo cum albō, & q̄tēz cum Quantitē: in p̄ntas idēficat cum In
 tra p̄is, n̄ cum p̄ōā gērandi, q̄ est fundum proxim; & p̄ālem sēriam.

Sum ad requir, est fundum pxim, qd d̄ rāō fundandi;
 seu conditō, s̄n̄ q̄ non d̄bit Relā. Hoc aliquando ē rāō, ut actio in re
 lō cā: aliqñ neg., ut utāz ingiu ad s̄titudē in albō. Ex fundis
 p̄ōā aliqua requirunt, ut Relā cōiat, et conseruet. Q̄ unitas ingiu
 ad s̄titudē, d̄bita in Mensura ad & q̄ lēim. Alia requirunt ad p̄
 s̄tūtiōem, n̄ ad conseruēem Relōi; Q̄ altio ad Relōem cā, qua percutit
 albōi, p̄uenat, sed p̄uenat dēnoā cā, & cā in effū. Alia nec s̄t est
 s̄t cōstitisse, nec tōz est ut semp p̄uenent, s̄ requirūt aliqua regeti
 tio aut; ut ad Relōem d̄ba s̄tūti nec s̄t est ut d̄uicē, nec requir
 semp doceri: sed requirunt aliqui aut docendi. Idem d̄m de Relati
 one amicitia.

Obj. 1. Q̄ s̄tūti p̄ndet ab aliqua dispositione Subti, ut
 in eo introducā, ab eā etiam p̄ndet, ut in illo conseruet. Q̄ s̄tūti ignis nequit
 introduci in calore, & siccitate, neq̄ durare in illis: s̄ Relā cā, ut cōiat, p̄n
 det ab alto; q̄ ab eā p̄ndebit, ut conseruet. Q̄ N̄ Mo; q̄ s̄tūti aqua n̄
 p̄t gērandi in aliquo frigore, s̄n̄ p̄t conseruari in illo, q̄ est summe calida:
 d̄m̄ p̄ly calorē, & siccitatē exigit, ut conseruet, q̄m ut p̄uacat. Nam p̄tane
 q̄m̄ aliqñ ad primam s̄tūtiōem, q̄m ad conseruēem.

Obj. 2. Inequalitaz, & s̄tūtiō neg gērandi, neq̄ conser
 uam in fundo pxo: q̄ s̄tūti Relā cā in albō. Neg cō. D̄isa n̄ est, q̄
 d̄stūtiō fundi p̄xō & q̄tēz, & s̄tūtiōis, d̄stūtiō etiam fundum remūm. In
 q̄ Relā negt conseruari: nam dua albōi, ut q̄ fuor. Q̄ n̄ d̄pendunt utim
 p̄riālem, q̄ est fundum pxim s̄tūtiōis, n̄q̄ minuant, & d̄p̄cānt; a p̄o
 cōde nisi mutet fundum remūm. Alis n̄ existente altione, ad huc p̄c
 urat p̄ōā altina, qua ē fundum remūm Relōi cā.

Sum, qd requir ad Relōem, ē trij. Nam cum effū, Re
 loij

Cap. 7 de 3° Prænto Relatiõis.

si sit ordo, et tendentia ad aliud, dicitur esse cum in quod tendat: quod est ratio tractus Relatiõis, de cuius generis ad illud referri potest per hanc Relatiõem, et correlatiuum.

Prænto ad Relatiõis ratiões requiruntur quatuor condiões: 1^a in subiecto, 2^a in finis, 3^a in utroque sit, et in fundo p^{ro}. 1^a est, ut eximium, quod fundum remium sunt rationes, cum in Relatiõis sit finis realis, et totum suum esse dependat a fundo; ipsa non potest esse ratiõis, nisi fundum sit ratiõis: et cum hoc sit eximium, et sufficienter ab illo, non potest esse ratiõis, nisi eximium sit ratiõis. De finis huius condiõis non datur negatiõis ratiõis in omnibus negatiõis, neque impossibile ad sciãtiã, quia scibilibus fundum remium, est ratiõis negatiõis. Neque in Deo ad omnes, quia non subiecti ratiõis illius capacis accidentis ratiõis intrinseci, quale non est Deus.

2ª condiõis, ut finis sit ratiõis, et in se, et saltem quoad eximium. Unde in Relatiõibus mutuis erunt et eorum ratiões in fundum, et habentium; ut patet in duobus scibilibus. In non mutuis eximium ratiõis, non fundum, ut patet in scibilibus, quod tractus Relatiõis ratiõem scie. et in ipsum scibile sit quod eximium est ratiõis, nimirum ratiõis entis rei scite; quod fundum non est negatiõis, nimirum capacitas negatiõis: obli, ut sciãtiã.

3ª condiõis, ut subiectum, et finis sint ratiõis dicta, et ratio eorum. De finis huius condiõis non datur Relatiõis ratiõis eiusdem ad se ipsum; nec ratiõis p^{ro}riã, et scibile non eorum eorum. 4ª condiõis, ut fundum p^{ro}rium, scilicet p^{ro}rium, et negatiõis non pendat ab eorum. 1^a et 2ª gallectiõis denotat subiectum a p^{ro}riã rei: sed non potest illud denotare absque fundo p^{ro}riã a p^{ro}riã rei: quod hoc requiritur. Unde omnes Relatiões, cuius fundum p^{ro}rium pendet obtineat illud, non potest esse ratiõis, et ratiõis.

Questio 2^a

De ordine nuius Prædicamenti.

Art. 1°

In hoc Prænto sit aliquod g^{en}us summu?

Notandum 1° in quomodo Prænto dari conuenit, et abstrãtiã: hæc in scibilibus ponitur si rei sui in Prænto, illa rei abstrãtiõis, et minus proprie Notandum 2° Super posse unum Relatum referri; primo in auctore exercito, et per se; 2° in auctore signato, et per sua inferiora. Quibus positis

Dico 1°. Relatiõis ratiõis in abstrãtiõis est g^{en}us summu huius Prænti. Prænto quia omnes Relatiões et Præntales conuenit via in Relatiõis in cui; quod illud g^{en}us

Quæ summu. Dico 2. In conu. Reliuum etiam datur Genus summu. Quia quia cuiuslibet frâ rit eius effus fratris. gô Reli in coi. rit bit eius effus frâ. L. in coi. gô sicut illac. Vea, et eius effus erit. Viam: hic aut e Relatum in coi. gô hoc est frâ conu. Dubium in est. De hoc relatum in coi. referat ad ali ad in cui signato, an in caerato. Sicut, referri in cui signato, id est p sua in frâ. D. qe nulla frâ coi cat suum effum caerati; id signato: gô sicut Relati coi.

Def. Effus Relati e referri: id Relati coi perse, et imine e Relati: gô perse refer imine. Pr Coa, qe effus fratris n pot impediri qâ cã frâ in subto. Op. Relam; namte coi Relati referat subto: exinter referat in in coi referat eod modo: nam Relati coi referat, et refer signato, et signato uero referat: n. n. referat, utia q coiat nã coi coiant singulis, nec e contra. Per sim referat neg, qe coiat rã diu. Relatum: at. n. in coi e indiciat rã, diu. qd ex de nulla sp. sub illo con. ca. affia.

Sed qis Relati in coi. furat ad abstractum, an ad reliuum? Dico qd, referri ad abstractum. Probat, qe n referri ad reliuum n darent duo grã summa in eod. Probat. Si officia; terminat abstracti uero e allegus; siquid abstracti a Subto, et Accis; gô n pot trane Relicem Viam. Relati. Relam, quia magis pondet Relati agendo. qm a rã; et tã Relati e Vea, sua rum ut Allegus; siquid pot, e Subto, et Accis; gô tã huj. rel. Allegus, poterit trane Relicem Viam.

Oppa In arit, trum unaq Relati eã aliam Relicem; exon ter Relatum in coi referri ad respicuum in coi qd e Viam. Pr, qe sicut oia Relata con ueniunt in hoc, qd referant ad aliud; ita oibz eã e, utalia trant: id ex oibz rãbz referat abstracti una rã coi Relati; gô et ex oibz trant. potit abstracti coi rã ito trã qe ex aquo rãit Reliuo. Hacti diffis spectat ad Metaphysicam, ubi deci rãta est.

Art. 29

Diuidit Relati in suas species.

Relati Prãtali diti s in Relati Equi parantia, et Digi parantia: seu in Re lati oisq, et in oisq comparationis. Relati appãrãtia s q hãnt id nã ex uba qz pã; ut dua distãtãt. Digi parantia s, q hãnt diu. sua nã; ut pãntã, et filio. In quum qdam s digniores; ut in creatis pãntã, et dominatã; qam in digniores, ut filiatio, et seruitus.

De 3o. Præto Relationis

2o. Quædam Relatiō in mutua, & non mutua; Mutua est illa, cui in termino ~~re~~ respondet alia Relatiō ratiō; ut similitudo ratiō filiæ. Non mutua est, cui in termino non ratiō alia Relatiō ratiō, sed ratiō; quæ ratiō ratiōem ratiōem ad Deum. Quæ ad ratiōem hęc Relatiōem ratiōem: visibile ad visum. Quæ dicitur quævis ad ratiōem exhaustivam dicitur, non est essentialis; quæ sunt per contrarium, minimum per contrarium per se terminum.

3o. Dividuntur ab Arte & fundam. præto in tres species. Præto species fundam. in viæ, & multitudine; id est in identitate alicuius rei, ut Relatiōem exigitur, & similitudo; & in diversitate eius rei, ut Relatiōem dicitur, in æquitate, & similitudine. 2a species fundam. in dicitur, & Passivæ; id est, fundam. in cæcitate & omnium cæcitate ratiōem, & existum. Ad quæ et præto Relatiōem rei hinc unita Verbo dicitur. Negativæ est, ut tales cæcitate dant ad ratiōem efficitur, ut excludantur Relatiōem cæcitate finalis non existentiæ, quæ non ratiōem; & Relatiōem cæcitate fratris cæcitate, & captivitatis, quæ pertinent ad 3am speciem.

3a species fundam. in mensura, & mensurato. Mensura est regula, & exemplar, id est cæcitate captivitatis, & fratris cæcitate; ut objectum dicitur mensura pœcitate, dicitur; pœcitate, dicitur dicitur dicitur mensurato a dicitur, a quæ specificantur. Relatiōem ex pœcitate mensura non sunt ratiōem, sed ratiōem; quæ mensura non oriatur ad mensuratum ex rei, & est illud. In mensurato fundam. omnes Relatiōem pœcitate cæcitate, & appetentium ad dicitur; quæ ab illis specificantur; & ut ratiōem, quæ objecta fuerint ratiōem.

Præto hæc dicitur Artificia; quæ res sumit dicitur unum hęc existiam, & speciem: sed Relatiōem sumunt existiam, & speciem a fundo præto: quæ ab illis sumunt dicitur em. Deum dicitur est ad ratiōem, quæ nulla dicitur Relatiōem Præto ratiōem, quæ in his speciebus non continentur. Est ideo potest revocari ad membra opposita, sicut dicitur dicitur; unum sic potest fieri; Relatiōem hęc fundam. in cæcitate & non, etc.

Obj. 1. Fundam. assignata non existunt Viæ; sed aliast pœcitate, alia negativæ generis Relatiōem existentiæ Viæ. Præto Cæcitate, quia Relatiōem ab eodem hęc Viæ, sicut existiam, a quæ hęc existiam: sed hęc existiam a fundo præto: quæ Viæ; quæ fundam. non possunt dare maiorem, quæ in se hęc. Præto Non existiam, & pœcitate; nam non potest Relatiōem sumere existiam a fundo præto, tamquam a cæcitate, cæcitate Viæ. Sicut existiam existiam, non Viæ ab existiam, quæ est Aliquam: & in existiam existiam ad pœcitate existiam existiam. Sed Relatiōem sumunt Viæm ex modo referendi ratiōem, quæ est unum generis.

2. Relatiōem magis pendet a dicitur, & a fundo remio, quæ a præto: quæ illa potest dividenda erat. Præto Anni, quæ Relatiōem potest manere in fundo præto, non ut sine remio, vel

Cap. septimum. Quæstio. secunda

vel tñ; ut p̄t ex dictis. Q̄. Relatiō magis p̄ndere à fundo remō q̄ ad eīam, q̄a cum illo
idificat; n̄ uō q̄a specificicōm: nam in ead̄ fundo remō, variat̄ q̄it̄ tam̄ multa Relat̄
es, q̄ p̄t d̄icēti: ut p̄t in p̄m̄ d̄m̄, q̄ cum sit ead̄, fundat̄ d̄m̄as Relat̄s, q̄ variat̄em,
q̄ p̄t p̄orōm: ead̄ albed̄ fundat̄ Relatiōm̄ s̄t̄at̄, et d̄m̄ t̄m̄ d̄.

3o. Dant̄ alig Relat̄s, q̄ n̄ fundant̄ in d̄ictis fundis: q̄ d̄m̄
n̄n̄ ē ad̄iſa. Ant̄ p̄t in Relat̄ app̄us ad rem̄ app̄etitā, uniti ad rem̄ unitat̄, et
s̄t̄ in d̄m̄ p̄t. Quand̄. Ap̄d̄. Ant̄. Ad p̄m̄ d̄m̄, Relat̄s app̄us p̄t t̄nere ad t̄m̄
un̄ q̄it̄, q̄a commensurat̄ t̄m̄, et s̄ n̄ mutue. Relat̄ uniti p̄nt ad Relatiōm̄ cā
s̄t̄ unio f̄uere dependētia: q̄a uō unio n̄ s̄t dependētia, ut un̄ p̄tē. Quant̄, p̄
net eīus Relat̄s ad primam̄ Sp̄m̄.

Ar. 33
De attributis Relatiōis

Huius quæstionis numerant̄ alia Relatiōm̄; primum̄ hęc iurim, hęc proprium̄ v̄gō
sum, q̄a cōit Relatiōis s̄m̄ d̄m̄. 2o. d̄m̄ p̄ndere magis, et minus; et n̄ est p̄prium, q̄a
cōit Relat̄s s̄t n̄ fundat̄, et cōit etiam alig Relat̄s. 3o. d̄m̄ d̄m̄ ad conuersionē
t̄m̄, d̄est mutue explicari; ut d̄m̄ d̄m̄ s̄m̄, et s̄m̄ d̄m̄ s̄m̄: et p̄m̄
n̄ m̄, q̄a cōit t̄m̄ n̄ soli; cum cōit et Relat̄s s̄m̄ d̄m̄, et Trans̄it̄. 4o. d̄m̄
s̄t n̄; d̄est existētia s̄t, ita ut unum n̄ sit cā eīa alius: n̄ cōit oīg Relat̄s,
nam s̄ia, et scrib̄la s̄t Relat̄a; et t̄n hoc p̄t dari s̄t illa.

Quintum, q̄ ē p̄prium d̄m̄, et cā s̄t cognitiōe; id est
si unum Relatum d̄t̄iā cogn̄car tam̄ un̄, et rat̄ est; alterum c̄ d̄t̄iā de
beat cogn̄ci, et cōm̄itantes t̄n, et ut purum t̄m̄, n̄ tam̄ cā, aut eff̄m̄. V̄
reijūm̄ Relat̄a s̄m̄ d̄m̄, q̄a n̄ s̄t Relat̄a rigōsa: rigōsa et Trans̄it̄, q̄a
ref̄m̄ tam̄ cā, et s̄m̄: et Relat̄a rōis, q̄a n̄ t̄nt n̄m, et rat̄ estiam. 6o. d̄m̄
p̄m̄ d̄m̄ n̄ est p̄prium.

Quærit̄ Relat̄a d̄c̄nt cogn̄ci p̄ eand̄, an p̄ d̄m̄am̄ cognitiōem?
Q̄, d̄m̄ cogn̄ci s̄t p̄ eand̄, ita ut id̄ cōnt̄ representet p̄ se prim̄ unum Relatum,
secundariē uō, et in obliḡ representet t̄m̄ illius. 2o. q̄a Relat̄um cogn̄ci ut in d̄
ē: s̄t in se includit̄ t̄m̄ ad t̄m̄: q̄o p̄ eand̄ cognitiōem d̄t̄ a aliquo m̄o attingere
t̄m̄: alioq̄ cogn̄ci erit̄ ab̄luta. V̄. 3o. q̄a d̄m̄ si in d̄m̄ unig Relatum ad h̄b̄ndum
t̄m̄, q̄a d̄m̄ ē p̄cipua rei cognitiō.

Obi.